

Nebezpečnejší ako Lisabon?

Írsky podnikateľ a politik Declan Ganley k nám priniesol európsku kampaň. Bolo už na čase – do volieb do Európskeho parlamentu zostáva menej ako sto dní, na uzavretie jednotlivých kandidátok necelý mesiac a na splnenie formalít na zaregistrovanie novej strany asi dva týždne. Ganleyho návšteva však bola užitočná aj z ďalšieho dôvodu. Predstavil sa osobne a predstavil aj projekt celoeurópskej strany. Dojmy sú však zmiešané.

Ganley je charizmatický človek s dobrým prejavom a silným príbehom. Pred rokom sa v Írsku postavil proti všetkým politickým stranám a v úspešnej kampani mobilizoval s podporou cirkvi a tretieho sektora ľudí, ktorí napokon odmietli Lisabonskú zmluvu. Aj podľa .týždňa je to zlá zmluva pre Európu, preto sme jeho úspech ocenili. Malé Írsko ukázalo odvahu: ako jediná krajina, ktorá o upravenej európskej ústave urobila referendum, zmluvu neschválila.

Íri čelili sústreďnému tlaku, posmeškom aj arogancii z Paríža či Bruselu, napriek tomu hlasovali slobodne. Tlaku čelia Íri dodne – referendum si podľa Bruselu aj vlastných politikov musia zopakovať... Je to urážka demokracie a rovnosti Írov s inými Európanmi, ale súčasne príklad, že írski občania majú napriek všetkému väčšie práva ako Francúzi či Holanďania. Paríž aj Amsterdam radšej zmenili vlastné ústavy, len aby nemuseli opakovať referendum, írski politici to neurobili. Ganley má pre to všetko silný mandát: porazil celú politickú triedu. Keď kráča po chodbách Európskeho parlamentu, budí rešpekt. Otázkou preto bolo, ako sa svoju silu chystá využiť.

Mandát však možno aj stratí. Stačí spomenúť talianskeho profesora a politika Rocca Buttiglione, ktorý sa stal známym, pretože pre svoju vieru nemohol zastávať úrad komisára Európskej únie. Buttiglione bol obeťou nevídanej netolerancie a ako nikto pred ním mohol hovoriť o premene Európy, ktorú v minulosti zakladali kresťanskí politici, ale ktorá dnes práve kresťanov prestá-

va tolerovať. Taliansky profesor však neskôr zostal potichu – a jeho potenciál sa stratil.

Ganley sa rozhodol inak. Hoci začal ako euroskeptik, ktorému prekáža európska centralizácia a harmonizácia, dnes má reč euronadšenca. Potvrdil to aj v rozhovore, ktorý poskytol .týždňu: neprekáža mu prenos kompetencií do Bruselu, iba nedostatok demokracie. Neprekáža mu, že v Bruseli sa rozhoduje o troch štvrtinách celej legislatívy, ale to, že zákony navrhujú nevolení komisári či ministri, a nie europoslanci. Ľudia, ktorí chcú mať z EÚ superštát, teda robia chybu, že v ňom vidia nepriateľa. On je totiž v skutočnosti prvým politikom superštátu. Verí v európsky ľud, verí v európsku demokraciu, a preto zakladá celoeurópsku stranu. Prekáža mu síce, že Európsky parlament, jediná volená inštitúcia EÚ, je najradikál-

Ganley je populist. Je oveľa lepší, keď kritizuje, ako keď niečo navrhuje.

nejšou zo všetkých inštitúcií v Bruseli. Ale riešenie, ktoré navrhuje, je centralistickejšie ako celá Lisabonská zmluva: chce dať Európskemu parlamentu reálnu moc. Na Sloven-

sku už vieme, čo to znamená. Stačí sa pozrieť, ako sa v Bruseli zmenili naši poslanci – v europarlamente hlasujú za to, čo si doma nikdy nedovolili. Či už je to problematika manželstva, alebo pracovného práva.

Declan Ganley mnohých, najmä mladých ľudí, na Slovensku zaujal. Sršala z neho energia, nápady a prísľub budúceho „džobu“. Ešte jedna vec by však pozornosti ujsť nemala – Ganley je populist. Je oveľa lepší, keď kritizuje, ako keď niečo navrhuje. V negatívnej kampani je šampión, dobrá politika si však vyžaduje viac. Ale keď príde na to viac, Ganley buď odpoveď nemá a dovoľáva sa referenda, alebo jeho návrhy zaváňajú revolúciou, a teda neprímeraným rizikom.

Pre strany, ktoré chcú zastupovať v Bruseli oprávnené záujmy vlastnej krajiny, bude lepšie, ak dajú od Ganleyho ruky preč. Nie je to ani Václav Klaus, a už vôbec nie Margaret Thatcher. V Írsku pomohol dobrej veci, viac z neho ale asi nebude. ●

...a sme na špici

.dost už bolo plaču nad tým, ako sú naše vysoké školy na chvoste. Ministerstvo školstva si zrejme povedalo, že plakať nestačí, treba konať.

Už nijaké pokukovanie po všelijakých portugalských modeloch ako v minulosti, treba byť originálny. Piateho júna 2008 vydalo Rozhodnutie. V ňom je záväzná stanovene, aké minimálne podmienky na udeľovanie profesúr musia kritériá školy obsahovať, aby škola dostala akreditáciu. Medzi nimi sú:

- publikovanie najmenej jednej monografie
- publikovanie najmenej jednej vysokoškolskej učebnice a dvoch skrípt alebo učebných textov
- vykonávanie pedagogickej činnosti počas najmenej piatich rokov od získania titulu docent

Odhliadnuc od ďalších podmienok, tie citované stačia na to, že sme sa vyšvihli na čelo. Takéto podmienky totiž nemá nijaká krajina na svete. Profesorom by sa u nás nemohol stať ani Einstein, ani prevažná väčšina ďalších nositeľov Nobelových cien či Fieldsových medailí...

Veci sa medzitým pohli, vedecké rady vysokých škôl kritériá upravujú – niektoré veľmi iniciatívne. Viaceré školy už tieto podmienky do svojich akreditačných spisov zaradili, r. k. bohoslovecká fakulta UK si navyše ešte jednu monografiu pridala. Pravdaže, nájdú sa školy, ktoré majú psychické bariéry. Ako obvykle si svoje vratké sebavedomie upevňujú akýmiisi publikačnými a citačnými indexami a pochybnými ratingmi. Na výber však našťastie nemajú, budú sa musieť chtiac-nechtiac prispôbiť.

V svetle tohto originálneho kroku treba prehodnotiť aj problematiku úniku mozgov. Má nám byť ľúto za Ľubošom Pástorom alebo Petrom Poláčikom, profesormi na University of Chicago či University of Minnesota? U nás by veru podmienky na profesúru nespĺnili. Čo už to môže byť za univerzita, ktorá jedného urobí profesorom ako 35-ročné ucho a druhému profesúru priamo ponúkne? Podmienky Rozhodnutia sú našťastie dokonale hrádzou proti tomu, aby niekto z profesorov týchto takzvaných prestížnych škôl dostal niekedy chuť vrátiť na slovenskú vysokú školu.

Neverím, že by zahraničie tento náš odvažný novátorský krok časom nenasledovalo. Predstavte si tú mohutnú záplavu monografií a učebných textov, ktorá vznikne v 80-miliónovom Nemecku, alebo nebudaj v 300-miliónových Spojených štátoch. Ešte aj papierne ľahšie prekonajú súčasnú hospodársku krízu. A s nimi aj šrotovne. Autor je matematik ●

smutná anekdota Tomáša Janovica
VEDOMOSTI PO NAŠOM
Čo na koho
vieme.